



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 35/2026-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa (sudca spravodajca) a Rastislava Kařřáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených VALACHOVIČ & PARTNERS s.r.o., Mostová 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. TO-8Cb/76/2012, proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cob/24/2022 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cob/64/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. TO-8Cb/76/2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cob/64/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 6Cob/64/2023 konal bez zbytočných prietřahov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume každému po **2 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Nitra **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume každému po **500 eur**, ktoré **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Okresný súd Nitra **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **1 442 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 35/2026-18 z 27. januára 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. TO-8Cb/76/2012, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cob/24/2022 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cob/64/2023. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd prikázal Krajskému súdu v Bratislave konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 17 000 eur pre každého zo sťažovateľov a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 31. marca 2010 podali pôvodní žalobcovia v 1. až 3. rade a 5. rade (v súčasnosti je týmto žalobcom v 1. až 3. rade a 5. rade sťažovateľ 1, ktorému boli pohľadávky postúpené) a sťažovateľ v 2. rade na Okresnom súde Topoľčany (jeho nástupcom je Okresný súd Nitra, pozn.) odporovaciu žalobu o určenie neúčinnosti zmluvy o dielo. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 8Cb/64/2010 z 15. júna 2010 žalobu zamietol. Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 15Cob/202/2010 z 23. februára 2011 rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Na základe podnetu žalobcov napadol rozsudok krajského súdu z 23. februára 2011 generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5MOBdo 8/2011 z 29. februára 2012 tak, že mu vyhovel, rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 15Cob/84/2012 z 25. júla 2012 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 8Cb/76/2012 zo 16. septembra 2021 žalobu zamietol (výrok I), rozhodol o nároku na znaleckú odmenu (výroky II a III), rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania (výrok IV) a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok V). Proti rozsudku podali sťažovatelia 25. októbra 2021 odvolanie. Odvolacie konanie bolo pôvodne vedené na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 15Cob/24/2022 a v dôsledku reformy tzv. súdnej mapy je v súčasnosti vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Cob/64/2023 a do dňa podania ústavnej sťažnosti v ňom nebolo rozhodnuté.

5. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi súdu prvého stupňa a odvolacích súdov konajúcich v napadnutom konaní. Sťažovatelia poukázali na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá v súčasnosti predstavuje dobu takmer 16 rokov bez právoplatného skončenia konania, čo považujú za neakceptovateľné a rozporné s obsahom označených práv. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zrekapitulovali priebeh napadnutého konania a, nadväzujúc na to, konštatovali, že zbytočné prietahy mali byť spôsobené postupom súdu prvého stupňa a odvolacích súdov, ktoré boli opakovane nečinné a ich postup mal byť poznačený neefektívnosťou. Sťažovatelia nepovažujú prerokúvanú vec za zložitú. Sú toho názoru, že neprispeli

k celkovej dĺžke konania žiadnym spôsobom, ktorý by im mohol byť vytknutý alebo za ktorý by mohli niesť zodpovednosť. Prieťahy mali byť spôsobené výlučne postupom konajúcich súdov, ktoré konajú zdĺhavo a neefektívne.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Bratislave

6. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval priebeh napadnutého konania, pričom vychádzal z údajov uvedených v elektronickom spise, keďže súdny spis sa fyzicky nachádza na Krajskom súde v Bratislave. Po hmotnoprávnej, ako aj procesnoprávnej stránke sa mu javí vec ako zložitá. Poukázal na to, že počas konania bol problém s včasnosťou vypracovania znaleckých posudkov, čo súd riešil uložením poriadkových pokút znalcom. Predseda okresného súdu sa s nárokom sťažovateľov nestotožňuje vzhľadom na ich spoluzodpovednosť a skutočnosť, že jeden sťažovateľ nie je žalobcom od začiatku konania, taktiež preto, lebo bol problém s včasnosťou vypracovania posudkov a vec je na prvom stupni rozhodnutá. Okresný súd podľa jeho názoru nenesie subjektívnu zodpovednosť za trvanie konania, preto považuje za dôvodné priznanie finančného zadostučinenia zo strany okresného súdu vo výške 300 a 400 eur, vo zvyšku považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

7. Predseda Krajského súdu v Nitre zrekapituloval priebeh odvolacieho konania, ktoré tam bolo vedené pod sp. zn. 15Cob/24/2022 až do postúpenia veci Krajskému súde v Bratislave. K obdobiu od nápadu veci predseda Krajského súdu v Nitre uviedol, že išlo o spor, ktorý napadol Krajskému súde v Nitre počas núdzového stavu, keď nebolo možné pojednávať veci okrem tých, ktoré boli vymedzené vyhláškou. Z toho dôvodu boli v rokoch 2021 až 2023 veci vybavované priebežne aj s ohľadom na stav reštančných vecí v každej jednotlivéj agende.

8. Predseda Krajského súdu v Bratislave zrekapituloval priebeh odvolacieho konania, ktoré je v súčasnosti vedené pod sp. zn. 6Cob/64/2023, pričom celkovú dĺžku odôvodnil aj vysokým nápadom vecí príslušného senátu a jeho personálnou poddimenzovanosťou. Je toho názoru, že pri hodnotení dĺžky napadnutého konania je potrebné vziať do úvahy celkový stav nápadu a vybavených vecí vo všetkých agendách príslušného senátu. Podľa názoru predsedu Krajského súdu v Bratislave postup Krajského súdu v Bratislave nemal za následok vznik neodôvodnených prieťahov a nemá za následok porušenie označených práv.

9. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľov na zaujatie stanoviska k vyjadreniam, keďže ich obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv podľa ústavy a dohovoru je založená na existencii zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, ktoré mali vzniknúť pri nekonaní, resp. neefektívnej činnosti konajúcich súdov.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

12. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

13. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Vzhľadom na potrebu vykonania rozsiahleho znaleckého dokazovania možno konaniu priznať určitý stupeň skutkovej zložitosti.

15. Pri hodnotení správania sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že svojimi procesnými návrhmi (napr. opakovanými návrhmi na vykonanie znaleckých posudkov) čiastočne ovplyvnili dĺžku konania. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že podľa judikatúry ESLP sťažovateľovi síce nemôže byť vyčítané uplatnenie procesných prostriedkov, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje vnútroštátny právny poriadok, avšak na druhej strane nemožno pričítať štátu zodpovednosť za prietahy, ktoré v konaní vznikli v dôsledku nutnosti vysporiadať sa s takýmito návrhmi (napr. rozsudok ESLP č. 52859/99 z 25. 5. 2004 vo veci Dostál proti Českej republike, § 220).

16. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup konajúcich súdov. Ústavný súd už na úvod konštatuje, že celková dĺžka konania, ktorá v súčasnosti predstavuje už takmer 16 rokov od podania žaloby, už niekoľkonásobne presiahla dobu súladnú s obsahom označených práv.

17. V súvislosti s postupom súdu prvého stupňa ústavný súd uvádza, že aj keď sa v ňom nevyskytli dlhé súvislé obdobia nečinnosti, jeho postup bol poznačený prvkami neefektívnosti, ktoré mali za následok vznik zbytočných prietáhov zo strany okresného súdu. Nemožno opomenúť kasačné

uznesenie najvyššieho súdu (sp. zn. 5MOBdo 8/2011, pozn.), v dôsledku čoho Krajský súd v Nitre (sp. zn. 15Cob/84/2012, pozn.) zrušil prvý meritórny rozsudok okresného súdu, čo viedlo vo výraznej miere k predĺženiu konania ako celku. Ústavný súd si nemohol nevšimnúť pomerne benevolentný prístup okresného súdu pri nečinnosti ustanovených znalcov a ich opakovanom nedodržíavaní lehôt uložených okresným súdom na vypracovanie znaleckého posudku. Aj keď okresný súd napokon pristúpil k uloženiu poriadkovej pokuty (11. 6. 2014), predchádzala tomu pasivita ustanovenej znalkyne trvajúca 1 a pol roka. Rovnako aj druhý ustanovený znalec doručil okresnému súdu znalecký posudok 20. decembra 2018, teda po 1 roku a 2 mesiacoch od prekročenia lehoty na jeho vypracovanie. Okresný súd aj v uvedenom prípade pristúpil k uloženiu poriadkovej pokuty, predchádzala mu však 9-mesačná pasivita zo strany ustanoveného znalca. Uvedený postup ústavný súd nemôže hodnotiť ako súvislý a efektívny.

18. Na margo postupu Krajského súdu v Nitre ústavný súd uvádza, že v jeho postupe v odvolacom konaní sp. zn. 15Cob/24/2022 nevidel existenciu zbytočných prietáhov, keďže od pripadnutia veci (14. 2. 2022) do následného postúpenia spisu Krajskému súdu v Bratislave (27. 9. 2023) vykonával procesné úkony. Počas uvedeného obdobia bol súdny spis zapožičaný Okresnému súdu Bratislava I. Vec bola napokon 27. septembra 2023 postúpená Krajskému súdu v Bratislave.

19. Postup Krajského súdu v Bratislave, ktorému vec napadla 27. septembra 2023, nemožno označiť ako bezprietáhový. Prvok neefektívnosti možno badať už v jeho úvodnom postupe, a to konkrétne v jeho nedôvodnom nesúhlase s postúpením veci, čo sa pretavilo do obsahu uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5Nob/50/2023-1848 z 19. decembra 2023. Od vrátenia spisu z najvyššieho súdu nebolo vo veci rozhodnuté viac ako 2 roky. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v konaní je na 26. marec 2026 nariadené pojednávanie.

20. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu možno označiť ako neefektívny a nesústredený a rovnako za neefektívny možno označiť aj postup Krajského súdu v Bratislave, ktorý bol navyše poznačený súvislým obdobím nečinnosti. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ani okresný súd, ani Krajský súd v Bratislave nepostupovali v intenciách požiadavky čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu, a preto rozhodol, že postupom okresného súdu a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cob/64/2023 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

21. Ústavný súd časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali postup Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cob/24/2022, nevyhovel (bod 6 výroku tohto nálezu).

22. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal Krajskému súdu v Bratislave, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cob/64/2023 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. Ústavný súd pripomína, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, ak nepostačuje vyslovenie jeho porušenia,

prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd, vychádzajúc z okolností veci, považoval za primerané priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie vo výške každému po 2 500 eur zo strany okresného súdu, ako aj každému po 500 eur zo strany Krajského súdu v Bratislave, ktoré im sú predmetné súdy povinné zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (body 3 a 4 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 6 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania v sume 1 442 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľov je subjektom registrovaným pre jej platbu, tak pri dvoch sťažovateľoch predstavuje sumu 1 442 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2026

Libor Duľa
predseda senátu